

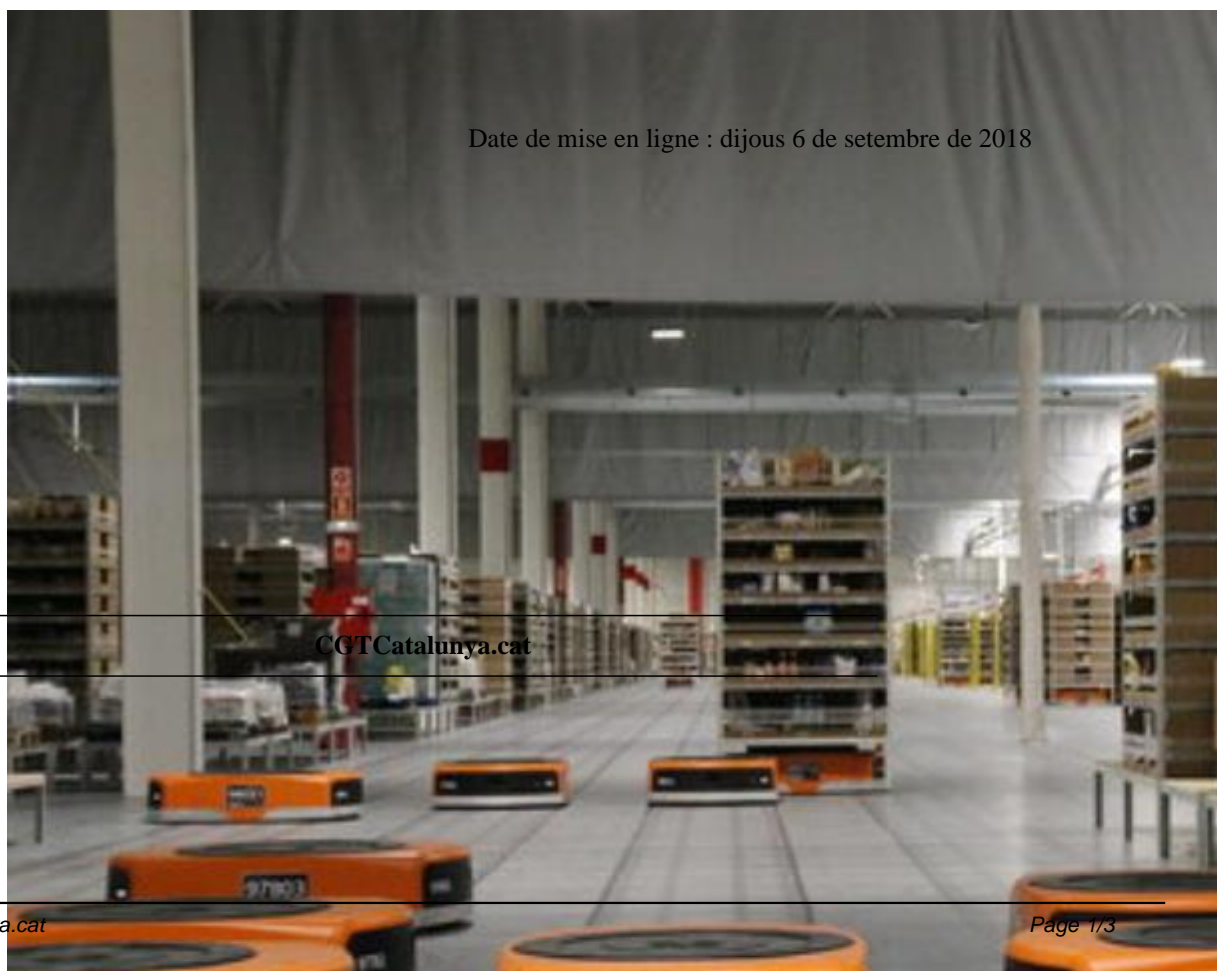
Extrait du CGTCatalunya.cat

<http://cgtcatalunya.cat/spip.php?article12920>

Les feines de merda estan de moda

- Actualitat - Articles opinió -

Date de mise en ligne : dijous 6 de setembre de 2018

CGTCatalunya.cat

'Bullshit jobs: a theory' (Feines de merda: una teoria), Simon & Schuster, 2018, és un llibre de publicat fa poc que parla de la consagració del treball i la seva irracional veneració en la societat postmoderna, de com la nostra civilització occidental es troba fanàticament supeditada i dependent del treball i de la necessitat imperiosa de revisar i reformular el concepte treball en els inicis de la revolució 4.0 que ja estem patint.

L'autor del llibre és David Graeber, activista d'Occupy Wall Street ell va crear el lema 'Nosaltres som el 99%', anarquista i, actualment, docent de la London School of Economics. El llibre recull centenars de testimonis i entrevistes a ciutadans que reconeixen la qualitat inútil i prescindible de la seva feina, a partir dels quals Graeber elabora una peculiar taxonomia de les ocupacions. Són les feines de merda.

Classificació de les feines

Així, una primera categoria pertany a les feines *lacaís*, la presumpta utilitat de les quals radica en el lluïment del cap superior. Un exemple seria el dels recepcionistes en feines en què no cal recepcionista: aquelles persones que mentre treballen no reben ningú i a les quals el telèfon els sona, potser, un cop al dia, però que han d'estar-se darrere del taulell, dignes, importants.

La categoria d'ocupació *fantasma*, d'altra banda, podria confondre algú sobre la seva utilitat social, però, segons Graeber, els mateixos testimonis ratifiquen el sentiment secret d'inutilitat que arrossegueu, tot i l'eficàcia que puguin desenvolupar per a l'empresa on treballen. Aquesta categoria fa referència a feines en què els treballadors es dediquen, bàsicament, a pressionar la ciutadania: advocats corporatius, agents de televenda, relacions públiques, màrqueting...

També hi ha els *cinta adhesiva*, que són els departaments que hi són per resoldre problemes inexistents o que no haurien d'existir. O els *omplecaselles*, un sector que es dedica a emplenar formularis que no serveixen per a res però que permeten a les corporacions demostrar que fan coses que no fan. Finalment també trobem la categoria dels *manadors de tasques*, un nombrós gremi que es dedica a encomanar feina que no és necessària o a supervisar gent que no necessita supervisió. Un exemple clàssic d'aquesta categoria són els comandaments intermedis executius ben pagats de les empreses, producte del procés de burocratització parasitària que predomina en les grans corporacions.

Una característica hilarant de les noves categories laborals aparegudes en els darrers anys és l'embolcall semàntic, importat de l'imaginari anglosaxó, que designa funcions tradicionals en clau postmoderna. Una visita al portal Infojobs efectuada aquesta setmana ens n'ofereix un parell d'exemples. «Una empresa líder en el sector de la perfumeria» necessita un «assistant category manager (compres)» per a «col·laboració en la consecució dels objectius de venda». Tot plegat es redueix a la incorporació d'una persona en algun xiringuito de qualsevol gran centre comercial per vendre colònia. L'altre anunci sol·licita un «responsable de logística i distribució física internacional *part-time*»; un cop desenredat l'entrellat de la proposta, la feina consisteix a descarregar els camions i tràilers, quan arribin (a això es refereix el *part-time*).

Les feines porqueria

Val a dir que, ja en els inicis del llibre, Graeber fa una distinció fonamental entre els milions de feines de merda i les anomenades feines porqueria. Les primeres les defineix com aquelles que són innecessàries, fins i tot perjudicials, que no tenen cap rèdit social i que si s'eliminessin no canviaria res i ningú no les trobaria a faltar. Són, això sí, percebudes com a honorables, remunerades amb més o menys prodigalitat, gaudeixen de bones prestacions i pertanyen als diversos escalafons de l'*star-system* neoliberal.

Les altres, les feines porqueria que l'autor insisteix que no s'han de confondre amb les anteriors, són les de sempre: les mal remunerades, en permanent precarietat, en pèssimes condicions laborals i, en alguns casos, degradants i estigmatitzades socialment, però, paradoxalment, amb una evident utilitat social, contràriament a les feines de merda: si els serveis higiènics dels espais públics no es netegessin, els carrers no s'escombressin o ningú tingués cura dels avis dels geriàtrics, per exemple, la societat tindria un greu problema.

La revolució 4.0

Graeber planteja la necessitat de trobar un nou sentit al treball perquè la societat es troba en dràstica transformació com mai abans. Quan el moviment luddita cremava els telers i les fàbriques de Londres a principis del segle XIX no ho feia per pulsions tecnòfobes, sinó per supervivència. Pura lluita de classes. Han transcorregut dos-cents anys i el gir que està experimentant la societat és tan desconcertant com el que es va viure durant la Revolució Industrial. El contracte social imperant fins ara se n'ha anat en orris. Drets laborals, convenis, estabilitat laboral, Estatuts dels Treballadors, jubilacions, salaris i atur dignes, entre d'altres, són conceptes en vies d'extinció.

El capitalisme ha mutat. Un estudi de l'Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic (OCDE) de mitjans dels 80 posava de manifest que la relació de població activa i PIB havia desaparegut i que ja no es necessitava més gent per generar riquesa. De fet, les corbes dels gràfics s'han anat separant: el PIB creix, mentre que l'ocupació decreix. Les clàssiques estructures de producció confirmen la metamorfosi. El sector primari és avui anecdòtic; des dels anys 80 la indústria manufacturera perd pistonada reclosa en un grapat de països exportadors, i el sector de serveis s'ha disparat arreu. Un sector que, ves per on, està en el punt de mira de la invasió dels robots. Els experts de CaixaBank Research pronostiquen que «un 43% dels llocs de treball actuals a l'estat espanyol tenen un elevat risc de ser automatitzats a mitjà termini» i un informe de l'OCDE pronostica que en deu anys es perdran 66 milions de llocs de treball com a conseqüència de la robotització.

El treball dignifica

Des de la maledicció bíblica del Gènesi 3-19 «Et guanyaràs el pa amb la suor del teu front» fins a la monstruosa inscripció a l'entrada d'Auschwitz «Arbeit macht frei» (El treball us farà lliures), el treball, al llarg de tots els temps i en les seves diverses interpretacions, accepcions i consideracions, no ha estat més que la coartada dels poderosos per apropiarse del cel eternament. Fins i tot, etimològicament: la paraula *treball* prové del llatí *treballium*, que era una modalitat de tortura entre els romans que consistia en la crucifixió en una creu en forma de X.

Avui, la revolució 4.0 coincideix amb l'imperi del precariat el neologisme és de l'economista Guy Standing, que no és res més que el proletariat sense el contracte social ni la consciència de classe. Becaris permanents, joves en pràctiques encadenades, mileuristes els més afortunats, falsos autònoms, temporers, explotats, mal pagats, treballadors temporals, aturats de llarga durada, minit treballadors de *minijobs*, persones que treballen a mitja jornada o a un quart de jornada, etc., a la recerca de la supervivència. No hi ha temps ni esma per a més. L'explotació de l'home per l'home no passa mai de moda.

* Article publicat al diari Jornada

<https://www.diarijornada.coop/economia/20180903/treballs-merda-estan-moda>